

**БІОЕКСПЕРИМЕНТ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ
ЯК НЕВИЧЕРПНЕ ДЖЕРЕЛО
У РОБОТІ БІБЛІОТЕКИ МЕДИЧНОГО ВУЗУ
З МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ**

**Киричок Ірина Василівна
директор Наукової бібліотеки
Харківського національного медичного університету**

«... Часта людина уявляє собі вона проводить експеримент над іншим, тоді як насправді проводить експеримент над собою...»

«Портрет Доріана Грея»

Оскар Уайльд

Науково-технічний прогрес у медицині:

- підтримка та збереження найціннішого – здоров'я людини
- винахід новітніх способів і методів діагностики, лікування та профілактики захворювань
- проведення наукових досліджень і експериментів з урахуванням моральних цінностей і принципів

Завдання вищої медичної школи:

- надання студентіві знань та навичок медичної науки і практики
- орієнтація на постійну самоосвіту, самовдосконалення
- створення умов для розвитку високоморальної особистості майбутнього лікаря

Медицина:

- не може бути абсолютно незалежною від принципів моралі, що панують у суспільстві
- стикається з необхідністю подолання в громадській свідомості багатьох етичних бар'єрів, які стоять на шляху її розвитку
- встановлює нові деонтологічні рамки, заходити за які – значить заплямувати честь професії
- має використовувати ефективні методи вдосконалення системи біоетичної освіти і виховання

Біоетика – обов’язкова дисципліна у медичному виші:

«Біоетика – нормативне знання, що охоплює моральну проблематику, пов’язану з розвитком біомедичних наук, які стосуються питань генетики, медичних досліджень, терапії, турботи про здоров’я і життя людини; міждисциплінарний напрям, орієнтований на вивчення і вирішення моральних проблем, породжених новітніми досягненнями біомедичної науки і сучасної біотехнології»

[Ковальова О. М. Деонтологія в медицині : підручник / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова, Н. М. Герасимчук. – Харків, 2014. – 258 с.]

Цикл заходів Наукової бібліотеки ХНМУ:

Мета:

- виховання духовно розвиненої особистості майбутнього медика
- формування фахівця, біоетично орієнтованого в професійній діяльності

Огляди-презентації літератури про медицину – це:

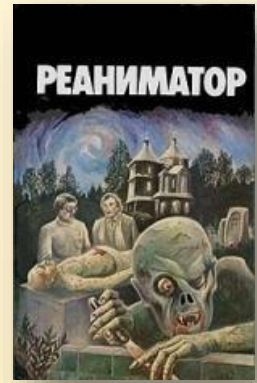
- твори найвидатніших світових письменників, творчість яких несе потужний гуманістичний заряд
- загострення уваги майбутніх лікарів на етичних протиріччях біоекспериментаторства
- мотивація читання художніх творів з актуальної для сучасного медика теми, які змушують замислюватись над проблемами біоетики

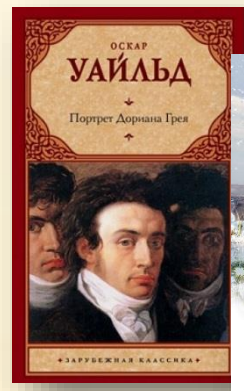

Експерименти медиків-новаторів в літературних творах:

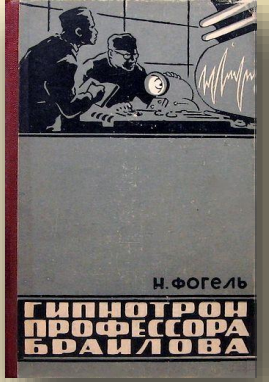
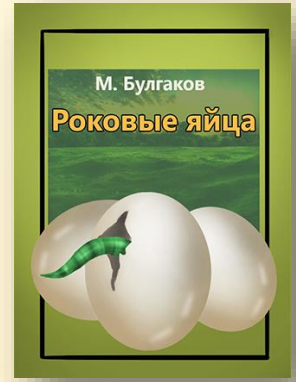
воскресіння померлих

експерименти в області нейрофізіології, психіатрії

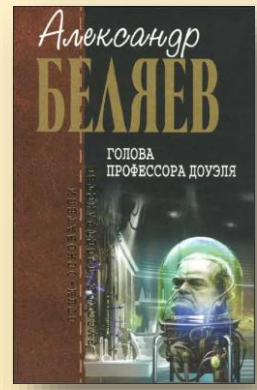
вплив технічних приладів на біооб'єкти або живий організм

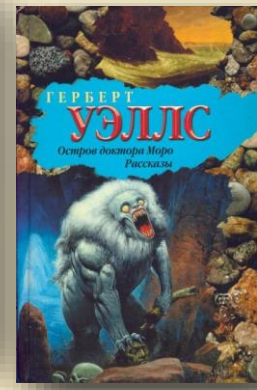
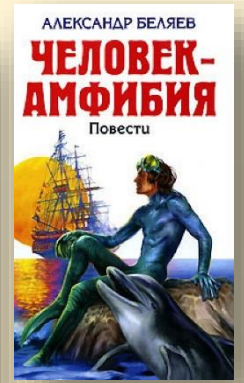
створення нових людських істот з різноманітного біоматеріалу

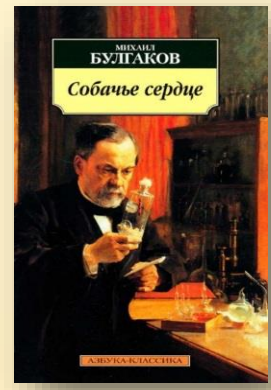
пошук нових можливостей організму людини

експерименти в області трансплантології

експерименти над тваринами

Мотивація героїв творів щодо сутності та результатів своїх біоекспериментів:

- заради спасіння людського життя
- заради матеріального збагачення
- заради цікавості

Жахливі результати експерименту, навіть який переслідує добродійну мету подовження людського життя та вилікування від важкого недугу, змушують замислитись про його доцільність, етичну сторону наслідків

Професор Доуель: «Втративши тіло, я втратив світ..»

(О. Беляєв «Голова професора Доуеля»)

Тема відповідальності науковця за свої відкриття та їх наслідки :

Відкриття професора Персикова – апарат з опромінення ембріонів, який опинившись в руках недалеких авантюристів, створив загрозу для життя жителів величезного регіону.

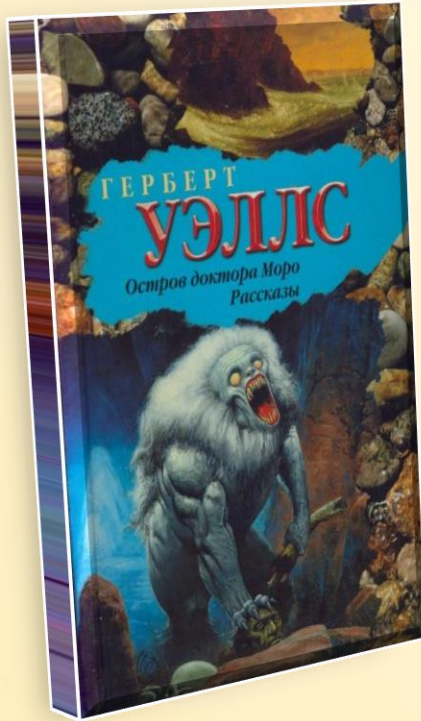
Науковий винахід – апарат з дистанційного управління процесами сну вдало може застосовуватися, якщо він опинився в руках гуманних фахівців, котрі усвідомлюють свою відповідальність за долі людей.

Наукові відкриття можуть бути дуже небезпечними в суспільстві, моральний розвиток якого значно відстає від стрімкого науково-технічного прогресу.

Тема відповідальності науковця за свої відкриття та їх наслідки :

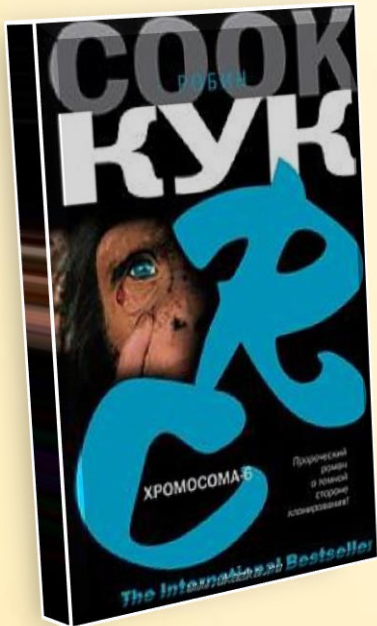
Спроба науковця придати людський вигляд диким звірям обертається трагедією:

створені істоти – звіролюди, не сприйнявши неприродні для них поведінкові норми, знову повертаються до дикої природи, перед тим розправившись зі своїм творцем

Важливе питання – громадський контроль діяльності експериментаторів

Тема відповідальності науковця за свої відкриття та їх наслідки :

Мікробіолог Кевін Маршалл працює в рамках програми «Генсис» з хромосоною, яка містить гени – основний комплекс тканинної сумісності. Мета експерименту – виростити тварину-трансгеника, при трансплантації органів від якої не відбувається реакції відторгнення.

Кевін Маршалл:

«Я той, хто переступив відведені йому межі та допустив помилку...»

Ми визнаємо, що здійснена жахлива помилка, і відповідальність за неї лежить на мені...».

Усвідомлення особистої відповідальності науковця за результати своїх винаходів – головне питанням експериментаторства

Художня література:

- має унікальні естетичні та етичні можливості
- змушує співчувати емоційному стану героїв літературних творів
- дозволяє переживати їх страждання і труднощі подолання як свої власні
- здатна виявити морально-етичні проблеми медицини, загострюючи суспільну увагу на них і пропонуючи свої варіанти вирішення
- сприяє розвитку
 - біоетичної самосвідомості студентів,
 - підготовці їх до подальшого саморозвитку,
 - розширенню проблемно-змістовних меж біоетичної культури,
 - осмисленню фундаментальних світоглядних питань, які поширюються на межі людського існування

Культурно-просвітницька та виховна робота Наукової бібліотеки ХНМУ:

Заходи з популяризації, аналізу літературних творів, які розкривають питання біомедичних експериментів, – **складова частина навчально-виховного процесу** медичного вишу з викладання біоетики і деонтології як важливих засад професійної діяльності лікаря

Морально-етичні цінності лікаря мають стати сукупністю певних поведінкових норм – це і професійний обов'язок, і справа професійної честі та гідності

Дякуємо за увагу!

**Киричок
Ірина Василівна**

**Серпухова
Валентина Михайлівна**

**Озеркіна
Ольга Володимирівна**

e-mail: i-kirichok@ukr.net